

Spoločná služba pre svet /katechéza/

Cieľová skupina: 2 stupeň ZŠ

Obsah hodiny:

- Ako môžu kresťania spoločne spolupracovať pri riešení problémov vo svete (chudoba, spravodlivosť, ochrana stvorenstva).
- Praktické príklady ekumenickej spolupráce.
- Povolanie kresťanov k jednote na základe Ježišových slov: „Aby všetci boli jedno“ (Jn 17,21).

Kompetencie

- **Kognitívne:** Vymenovať základné príčiny rozdelenia kresťanov, charakterizovať ekumenické hnutie a jeho ciele
- **Postojové (existenciálne):** Zdôvodniť, prečo je dôležitá jednota v bežnom živote i vo viere.
- **Psychomotorické:** Ponúknuť možnosti, ako môžeme medzi sebou rozvíjať jednotu v láske a úcte napriek rozdeleniu v učení o viere.
-

I. ÚVOD

Aktivity – vyberte jednu podľa uváženia

1. Aktivita (10 minút):

Plán pomoci: „Ako môžeme pomôcť svetu?“

- **Priebeh:** Na tabuľu napíšte štyri oblasti: **Chudoba, Spravodlivosť, ochrana stvorenstva, prinášanie evanjelia ako radostnej zvesti do našej spoločnosti** - Žiaci v skupinách po 4 – 5 hľadajú spôsoby, ako môžu kresťania (alebo oni sami) spolupracovať na riešení týchto problémov. Napríklad: zbierka potravín pre chudobných, dobrovoľnícka práca pri čistení životného prostredia, kampaň za čisté prostredie.
- **Záver:** Každá skupina v skratke predstaví svoj nápad a trieda spoločne vyberie jednu iniciatívu, ktorú by mohli realizovať.
- **Cieľ:** Povzbudiť žiakov, aby premýšľali o aktívnej službe svetu a vzájomnej spolupráci.

2. Aktivita (10 minút):

Hľadanie hodnôt: „Čo nás spája?“

- **Priebeh:** Rozdeľte žiakov do skupín po 3-4 a dajte im kartičky s hodnotami (napr. láska, pomoc chudobným, pokoj, odpustenie, spravodlivosť). Ich úlohou je vybrať 5 hodnôt, ktoré podľa nich kresťanov spájajú. Potom ich predstavia pred triedou.
- **Diskusia:** Ako môžu tieto hodnoty pomôcť budovať jednotu?

- **Ciel'**: Ukázať, že napriek rozdielom kresťanské cirkvi zdieľajú základné hodnoty.

3. Aktivita (10 minút):

Diskusia s vizualizáciou „Strom kresťanských tradícií“ (15 minút)

- **Priebeh**: Nakreslite na tabuľu strom s koreňmi, kmeňom a vetvami. Koreň označuje Ježiša Krista a apoštolov, kmeň spoločné kresťanské základy a vetvy jednotlivé tradície (katolícka, pravoslávna, protestantská). Krátko vysvetlite vývoj kresťanských cirkví a ich rozdelenie.
- **Aktivita**: Žiaci môžu na lepky alebo papieriky napísať, čo podľa nich kresťanov spája (napr. viera v Ježiša, modlitba, Biblia) a čo môže byť rozdielne (napr. spôsob krstu, liturgia). Lepky umiestňujú na kmeň alebo vetvy.
- **Ciel'**: Ukázať, že kresťania majú spoločné korene, napriek rôznym vetvám.

4. Aktivita (10 minút):

Symbol jednoty: Každý žiak dostane vystrihnutý biely papierový kúsok puzzle. Naň napíše jednu vlastnosť alebo hodnotu, ktorú považuje za dôležitú pre budovanie jednoty (napr. láska, porozumenie). Potom spolu vytvoria jedno veľké puzzle, ktoré symbolizuje jednotu kresťanov.

Následne učiteľ položí otázku: **Kde v každodennom živote vidíme potrebu jednoty? – Prečo je tam jednota tak dôležitá?** Diskusia

II. HLAVNÁ ČASŤ

Ranné kresťanstvo

Na začiatku kresťanstva bolo Ježišovo učenie odovzdávané priamymi svedkami Ježišovej smrti a vzkriesenia - apoštolmi. Kresťania hneď od počiatku čelili nielen vonkajšiemu prenasledovaniu, ale vnútorným sporom o učení, o tom, či sa pohania môžu stať kresťanmi bez toho, aby sa najprv stali Židmi, kto vlastne Ježiš bol (či je plne Bohom alebo iba človekom) alebo určenie autentických kníh Biblie. Niektoré skupiny, napr. gnosticí, mali odlišné pohľady na mnohé témy učenia Cirkvi, čo viedlo k ich vylúčeniu z oficiálneho spoločenstva. Napriek týmto rozdielom sa jednotu podarilo ešte dlho udržať prostredníctvom biskupov a ekumenických snemov (napr. Nicejský snem v roku 325, ktorý priniesol zásadné učenie o Ježišovom Božskom pôvode).

Rozdelenie medzi Východom a Západom (1054)

Dve najväčšie rozdelenia v dejinách kresťanstva tvorila tzv. Východná schizma a reformácia. Zjednodušene by sme mohli povedať, že **Veľká schizma** v roku 1054 rozdelila Cirkev na východnú pravoslávnu a západnú katolícku a **reformácia** v 16. stor. rozdelila západnú Cirkev na katolícku a protestantskú. Protestanti sa však dnes delia na cirkvi, zbory a spoločenstvá.

V súčasnosti je ich obrovské množstvo a líšia sa od seba na základe väčších či menších rozdielov v učení o viere (v doktríne).

Ekumenizmus a spolupráca kresťanov pri riešení problémov vo svete - zdroj a stručné dejiny ekumenického hnutia

V 19. stor. sa však pre rozdelených kresťanov objavuje nová nádej v podobe vzniku ekumenického hnutia. Objavuje sa úsilie kresťanov o jednotu, vzájomné porozumenie a spoluprácu napriek rozdeleniam v učení medzi kresťanskými cirkvami. Toto úsilie sa významne rozvinulo najmä v 20. storočí.

Prvé impulzy prišli z protestantských cirkví. V roku 1910 sa v škótskom meste Edinburgh konala Svetová misijná konferencia, kde sa kresťania zamýšľali nad tým, ako spolupracovať pri šírení evanjelia. Táto konferencia položila základ pre vznik moderného ekumenického hnutia.

V roku 1948 vznikla Svetová rada cirkví (WCC) so sídlom v Ženeve, ktorá dnes združuje stovky kresťanských denominácií z celého sveta. Hoci Katolícka cirkev nie je jej členom, úzko spolupracuje s WCC na mnohých projektoch.

Katolícka cirkev sa do ekumenického hnutia zapojila najmä po Druhom vatikánskom koncile (1962 – 1965). Tento koncil vyzval na dialóg s inými kresťanskými cirkvami a zdôraznil spoločné korene kresťanov v Kristovi. Významným krokom bolo stretnutie pápeža Pavla VI. a pravoslávneho patriarchu Atenagora I. v roku 1964, kde si symbolicky odpustili exkomunikácie z Veľkej schizmy.

Dnes ekumenické hnutie zahŕňa spoločné modlitby, napríklad Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov (týždeň okolo Sviatku Obrátenia sv. Pavla – 25. 1.), a praktickú spoluprácu pri riešení problémov, ako sú chudoba, ochrana životného prostredia či podpora spravodlivosti.

Ekumenizmus nás učí, že jednotu kresťanov neznamena uniformitu, ale rešpekt k rozdielom a snahu spoločne slúžiť svetu tak, ako to učil Ježiš. Napriek pretrvávajúcim rozdielom ukazuje, že cesta k jednote je možná.

Kresťania, bez ohľadu na svoju denomináciu (druh kresťanskej viery, cirkvi), sú povolaní slúžiť druhým a prispievať k lepšiemu svetu. Výzvy ako chudoba, nespravodlivosť alebo ochrana stvorenstva, presahujú hranice jednotlivých cirkví. Ekumenická spolupráca, spájanie kresťanov rôznych tradícií, má potenciál priniesť reálne zmeny.

Spolupráca kresťanov v boji proti chudobe, biede, nespravodlivosti a prenasledovaniu.

Chudoba je akútny celosvetový problém, ktorý sa nedá riešiť bez jednoty a vzájomného odhodlanie. Kresťania vo svete naplňajú svoje povolanie nasledovať Ježišov príklad, ktorý pomáhal najchudobnejším, biednym a prehladaným. Organizácie ako Caritas (katolícka charita - <https://www.caritas.org/>), ACN (Pomoc trpiacej Cirkvi), Svetová rada cirkví a Act Alliance (protestantská iniciatíva - <https://actalliance.org/>), Mary's meals (<https://marysmeals.sk/>) pravidelne spolupracujú pri poskytovaní humanitárnej a potravinovej pomoci po celom svete (pozrite si napr. mapu pomoci na stránke <https://acnslovensko.sk>)

Dva významné príklady z minulosti – zrušenie otroctva vo svete a sviečková manifestácia na Slovensku

Boj za spravodlivosť je rovnakou podstatou kresťanského poslania. V nedávnej minulosti boli práve kresťania kľúčovými postavami v boji proti otroctvu:

Nachádzame sa v Británii v druhej polovici 18. stor. Všade vo svete prekvitá obchod s otrokmi a otrokárska práca. Na scéne sa objavuje mladý **Angličan William Wilberforce** s vášnivým zánietením pre kresťanské hodnoty. Na začiatku svojej kariéry si v roku 1787 do svojho denníka zapísal: „*Všemohúci Boh predomňa predložil dva veľké ciele – zrušenie obchodu s otrokmi a morálnu reformu.*“

Británia jeho doby, hoci bola svetovou veľmocou a centrom obrovského impéria, sama bojovala s mnohými sociálnymi problémami. Obchod s otroctvom a všeobecný súhlas s inštitúciou otroctva boli v Británii silne rozšírené, rovnako ako bieda veľkej časti obyvateľstva žijúceho v oblastiach plných kriminality a násilia. Dôvera v právny systém bola veľmi nízka a politické škandály boli na dennom poriadku.

Wilberforce veril, že všetci muži a ženy majú rovnakú hodnosť, pretože všetci boli stvorení Bohom na svoj obraz. Zdôrazňoval, že bez ohľadu na vek, rasu, inteligenciu alebo jej nedostatok sme všetci nositeľmi neodcudziteľných práv a dôstojnosti od nášho Stvoriteľa. Otroctvo, ktoré bolo v tom čase chrbtovou kosťou britskej ekonomiky, nazýval Wilberforce znesvätením tohto obrazu a zotročovanie jedného človeka druhým bolo pre neho hraním sa na Boha.

Wilberforce po dobu dlhých dvadsiatich rokov vytrvalo a presvedčene agitoval za zrušenie obchodu s otrokmi v britskom parlamente. Kampaň napriek obrovským finančným záujmom v pozadí tohto obchodu podporovali mnohí jeho spolupracovníci a abolicionisti, ktorí burcovali verejnú mienku rôznymi letákmi, knihami, zhromaždeniami a petíciami. Ich boj trval dlhú dobu, no nakoniec prišiel v roku 1807 nečakaný zvrát – pri hlasovaní o zrušení otroctva prešiel zákon v neveriteľnom pomere hlasov 283 ku 16. Do platnosti vstúpil 25. marca 1807. **V roku 1807 bol teda obchod s otrokmi nakoniec zákonom zakázaný**, no oslobodenými sa zatiaľ nestali tí, ktorí už otrokmi boli. Toto sa stalo skutočnosťou až v roku 1833, keď vstúpil do platnosti zákon udeľujúci slobodu všetkým otrokom Britského impéria. Pamätnou na toto obdobie sa stala zrejme najobľúbenejšia americká pieseň s názvom **Amazing grace (Úžasná milosť)**. Túto pieseň zložil paradoxne obchodník s otrokmi a kapitán **John Newton**, ktorý sa počas silnej búrky na lodi začal modliť a sľúbil Bohu, že zmení svoj život. Svoj sľub aj dodržal a po tejto plavbe sa začal aktívne angažovať v boji za zrušenie otroctva (pieseň Amazing grace si môžete vypočuť tu: <https://www.youtube.com/watch?v=K6l4OFPdqkw> – s titulkami tu: <https://www.youtube.com/watch?v=T4CF79rHZqw>

<https://www.youtube.com/watch?v=T4CF79rHZqw>

Zrušenie obchodu s otrokmi bol jedným z najväčších úspechov spolupráce kresťanov.

Výborný príklad úsilia kresťanov máme **aj na Slovensku**. Azda najvýznamnejšou udalosťou, na ktorej sa podieľali mnohí kresťania na Slovensku, bola **sviečková manifestácia 25. marca 1988**, tzv. Bratislavský veľký piatok, ktorú iniciovali kresťania na Slovensku. Veriaci žiadali vládu, aby dodržiavala občianske práva všetkých občanov (veriacich i neveriacich) a pokojnou demonštráciou protestovali so sviečkami v rukách proti porušovaniu ľudských práv na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave. Táto demonštrácia bola potlačená zo strany komunistického politického vedenia brutálnym spôsobom. Na prvý pohľad sa zdalo, že kresťania prehrali a komunizmus opäť triumfoval. Opak bol však pravdou. Sviečková manifestácia kresťanov dal silný impulz pre celý svet a bola inšpiráciou, aby sa o rok neskôr uskutočnila

Nežná revolúcia v Prahe, ktorá znamenala koniec komunizmu a totalitného režimu v Československu.

Záver

História našej viery ukazuje, že „dar kresťanskej jednoty nosíme v hlinených nádobách“. Ľahko sa jednota rozbíja, ťažko sa zliepa, obnovuje, ale je možné ju obnoviť. Je to dar Ducha Svätého. Kresťania môžu a majú byť jednotní v láske, aj keď sa ich pohľady na niektoré vieroučné otázky líšia. Táto jednota sa prejavuje v službe druhým, vo vzájomnej úcte a v hľadaní spoločných hodnôt, ktoré presahujú rozdiely.

Otázky na reflexiu:

1. Prečo je jednota dôležitá nielen pre kresťanov, ale aj pre spoločnosť?
2. V čom vidíte spoločné poslanie kresťanov?
3. Čo si myslíte, že znamenajú Ježišove slová „aby všetci boli jedno“?
4. Prečo je úcta dôležitá pri spoložití ľudí rôznych vierovyznaní?
5. Ako by sme ako kresťania mali prekonávať rozdiely medzi sebou?

Modlitba za jednotu kresťanov, lásku a spoločné svedectvo:

Drahý Ježišu,

ty si sa modlil, aby sme všetci boli jedno, ako ty a Otec ste jedno. Prosíme ťa, daj, aby sme aj my, tvoji nasledovníci, žili v jednote. Pomôž nám prekonať rozdiely, ktoré nás oddeľujú, a budovať mosty porozumenia medzi všetkými, ktorí veria v tvoje meno.

Pane, nauč nás vzájomne sa milovať tak, ako si ty miloval nás. Pomôž nám vidieť v druhých tvoj obraz a byť trpezliví a otvorení voči tým, ktorí majú odlišné názory alebo tradície. Daj nám odvahu rešpektovať jedinečnosť každého človeka a spolu hľadať pravdu, ktorá pochádza od teba.

Prosíme ťa, Pane, za jednotu kresťanov vo svete. Nech sme príkladom tvojej lásky a pokoja, aby ľudia, ktorí nás vidia, mohli povedať: „Pozrite, ako sa milujú!“ Pomôž nám zjednotiť naše úsilie a spoločne prinášať tvoje evanjelium tam, kde je smútok, strach a beznádej.

Bože, daj, aby sme sa spolu modlili, pracovali a žili pre tvoje kráľovstvo. Ukáž nám, ako môžeme spoločne pomáhať chudobným, prinášať spravodlivosť a chrániť krásu stvorenstva.

Naplň nás radosťou a nádejou, aby sme boli svetlom vo svete, ktorý potrebuje tvoju prítomnosť. Pomôž nám šíriť tvoje slovo a žiť ako tvoji učeníci. V jednote, láske a odvahe svedčiť o tebe.

Amen.